

i større Kredse, som skulde bygges paa det her paatænkte Menighedsraad, og den Virksomhed, der skulde indbringes de høiere Raad, maatte jo komme til at lide under de samme Feil, som ovenfor ere paapegede. Hvad der i det Smaa gjælder om Menighed og Sogn, vilde i det Større gjælde om Stift og Amt, om Kirke og Stat. Der er mange Forhold, som ved særskilte Love maae ordnes og klæres, før det er muligt at tilveiebringe en nogenlunde sand Repræsentation for Folketirken og at indbrømme denne den fornødne Myndighed inden sine egne Grændser. Vil man udsætte enhver ny Ordning af andre enkelte Dele af Kirkens Forfatning og navnlig af dens Forhold til Staten, indtil man først har faaet kirkelige Repræsentationer, faaer man ikke saadanne, men kun verdslige, statskirkelige Raad, som, ledede af statskirkelige Embedsmænd, under frie Former vilde lægge et endnu tungere Nag end det hidtilværende paa Kirkens aandelige og sande Udvikling.

Denne Betragtning synes ogsaa at være i fuld Overensstemmelse med den, der hidtil er fulgt i Rigsdagens Beslutninger. Paa den grundlovgivende Rigsforsamling blev det saaledes forkastet, at Folketirkens Forfatning først skulde ordnes, „efterat Betænkning er afgiven af et af Kongen anordnet Kirke-møde“. De senere Rigsdage have paa den ene Side modsat sig en Anerkjendelse i Lovs Form af de i 1856 ad administrativt Veie oprettede Menighedsraad samt forkastet det indbragte private Forslag om et Kirkeraad, og paa den anden Side ved Vedtagelsen af de foranævnte Love om Sognebaandets Løsning, om Udskrivning af Skolen og om Ophævelse af Daabstvangen givet Fingerpeg hver i sin Retning om den Veie, der er at følge med Hensyn til Opfyldelsen af Grundlovens § 80.

Fleertallet maa altsaa tilraade Folkethinget at nægte det foreliggende Lovforslag videre Fremme.

Medunderskrevne Kraiberg og Winther have uagtet vor ovenfor udtalte Mening ikke villet unddrage os fra at deeltage i Forhandlingen om Lovforslagets Enkeltheder og erklære herved, at vi, dersom man imod vort Ønske skulde komme til at vedtage en Lov om Menighedsraads Indførelse, langt foretrække Mindretallet (Hansens) Affattelse heraf for Regeringsforslaget. Winther anseer det i saa Fald for rettest, samtidigt at indbrømme Menighedsraadene Indflydelse paa de reent kirkelige Anliggender i videre Kredse, navnlig saaledes, at hvert Stifts Menighedsraad ved Afsendinge vælge et ligesaa stort Antal Bøgmænd til Medlemmer af Stiftets Landemøde, som dette tæller stemmeberettigede geistlige Medlemmer. Muligen burde disse sidste da ikke være Provsterne, som saadanne, men Præster valgte til dette Niemed.

Et Mindretal (S. A. Hansen) har ingen Tvivl om, at Grundloven vil en Forfatning for Folketirken og at den har tænkt sig denne givet i en ikke meget fjern Fremtid. Jeg anseer det derhos ønskeligt, at Folketirken ikke endnu i længere Tid skal vedblive at være den gamle Statskirke med et nyt Navn, men at den derimod kunde gjøre et Skridt i Retning af en virkelig Folketirke.

Paa den anden Side er jeg saa enig i meget af det, Fleertallet ovenfor har udtalt, at jeg ikke vil kunne give min Stemme til nogen Ordning af overordnede Bestyrelses- eller Repræsentationsformer for Folketirken, før den Udvikling, hvorpaa slige Former skulle støttes og bæres, er gaaet forud, og før tillige Folketirkens Forhold til Staten og Geistlighedens Rønningsforhold ere nærmere ordnede paa en klar, bestemt og betryggende Maade.

Jeg antager derimod, at den ønskelige Udvikling af Menighedslivet, der bør være Grundlaget for en kommende Forfatning, just vil fremmes og styrkes ved at give Menighederne en Organisation, hvorved de sættes istand til at kunne træde frem som selvvirkende og besluttende, og jeg seer ikke, hvorledes man nogenstunde skulde kunne fremkalde Modenhed og